

ДО
Министъра на правосъдието на
Република България

СТАНОВИЩЕ

ОТ

**Сдружение „Правосъдие за всеки“
ЕИК: 177175554**

**ОТНОСНО: Проект на Закон за
изменение и допълнение на Закона
за съдебната власт**

Уважаема г-жо министър,

В срока за обществено обсъждане Ви изпращаме своето становище във връзка с публикувания на правителствения портал **strategy.bg** Проект за Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт.

Така предложеният Проект на закон следва да бъде подкрепен поради следните съображения:

1. Неефективност на специализираното правосъдие

От изготвения от Министерство на правосъдието и предоставен на народните представители от 46-тото Народно събрание „Анализ на получената информация за дейността на специализираните прокуратура и съд“¹ е видно, че

- Сериозен е делът на делата, по които подсъдимите са били оправдани за предявените им обвинения за престъпления по чл. 321 от НК още от първоинстанционния съд /СНС/, а тези които са осъдени са признати за виновни за извършени от тях престъпления от

¹ <https://mjs.bg/api/part/GetBlob?hash=2995F24CA51D682A18A9ECF65C096D3A>

компетентността на общите съдилища – районен и окръжен съд, а не по текстове от компетентност на специализирания наказателен съд.

- Установеният значителен ръст в отправените до СНС и АСНС искания (14066) и дадените от тези съдилища разрешения (11936) за прилагане на СРС по ЗСРС не кореспондира с ръст в развиващите се пред тези инстанции досъдебни производства и съдебни следствия, увенчали се с неутрализирането на тежка престъпност или разкриване на корупция по високите етажи на властта.

- Същото се отнася и до ръста в кадровото обезпечение на СП (и следствения отдел към нея)², съответно на АСП. Увеличаването на броя „специализирани магистрати“ не кореспондира с увеличаване на работната натовареност и постигането на успехи от тези структури.

- Големият брой сключени споразумения, с които завършват делата, обезсмислят целта, заради която са създадени специализираните съдилища. Това е така, защото тези съдилища и прокуратури би следвало да гледат дела за престъпления, за чието извършване са предвидени по-тежки наказания. Същевременно обаче чрез споразуменията значително се намаляват сроковете на наказанията, които осъдените лица получават, което обстоятелство поставя под въпрос осъществяваната от специализираните съдилища и прокуратури генерална превенция спрямо извършването на тежки престъпления. Застъпеното в становището на КПКОНПИ³ сравнително съпоставяне на данни за приключили със споразумения НОХД спрямо тези, решени с присъда в СГС и СНС през 2019 г. и 2020 г., сочещо как процентното съотношение за двете съдилища почти не се различавало, от което следвало заключението, че ефективността на двете съдилища била една и съща, е всъщност още едно доказателство за неоправдани общественения очаквания и най-вече ниската ефективност на СНС, АСНС, СП и АСП и несъществуващата от обективна страна необходимост за тяхното съществуване.

2. Ниско качество на специализираното правораздаване

² Щатна численост към 2012 г. – 22 бр.; от 2013 г. до 2016 г. – 34 бр.; 2017 г. – 48 бр.; 2018 г. – 63 бр.; 2019 г. – 89 бр. 2020 г. – 110 бр.; 2021 г. – 125 бр.

³<https://www.caciaf.bg/bg/aktualno/novini/kpkonpi-ne-syglasuva-izmeneniya-i-dopylneniya-v-zakona-za-sydebnata-vlast>

От изготвения от Министерство на правосъдието и предоставен на народните представители от 46-тото Народно събрание „Анализ на получената информация за дейността на специализираните прокуратура и съд“⁴ също така е видно, че **52 % от всички разгледани от АСНС ВНОХД са били обект на инстанционен контрол от страна на ВКС, от които над една трета не са „издържали“ касационната проверка.** Това е категорична негативна оценка за качеството както на изготвените от специализираната прокуратура обвинителни актове, така и за качеството на постановените от СНС и АСНС съдебни актове.

3. Непостигната цел на специализираното правосъдие

От обсъденото по предходните 2 точки може да се направи извод, че **за периода 2012-2021 г. не е постигната основната цел, за която бяха създадени СНС, АСНС и съответно СП и АСП, а именно - да се осигури тясна специализация на съдиите и прокурорите чрез разглеждане само на определен вид дела, за да придобият по-задълбочени познания, да натрупат практически опит и така да се повиши качеството и бързината на правораздавателната дейност срещу тежките престъпления, организирания престъпни групи, проявите на тероризъм и особено актуалната корупция по високите етажи на властта.**

Отделно от това намираме, че не е налице нужната специализация в съответната материя на самите магистрати, работещи в специализираните съдилища и прокуратури, като никакъв подбор в такъв смисъл не е правен при назначаването на същите. Част от магистратите в СпНС и СППр са с малък опит и недостатъчна компетентност, което важи особено за прокурорите в тези структури, а в СпАпНС има и бивши членове на ВСС, попаднали там по силата на т.нар. „кариерни бонуси“, което е абсурдно за такъв тип структури. В този смисъл напълно подкрепяме и предложението за премахване на т.нар. „кариерни бонуси“ с изложените мотиви към законопроекта, а именно: *„Кариерните бонуси“ за членовете на ВСС, за главния инспектор и инспекторите от Инспектората към ВСС, както и за административните ръководители и техните заместници създават привилегия за съответните магистрати, която им предоставя несправедливо преимущество за кариерно израстване пред останалите магистрати. От друга страна, лицата, които не са заемали длъжности*

⁴ <https://mjs.bg/api/part/GetBlob?hash=2995F24CA51D682A18A9ECF65C096D3A>

*в системата на съдебната власт преди избора им за членове на ВСС, главен инспектор и инспектори от Инспектората към ВСС, не разполагат с такава възможност за „кариерно израстване“, поради това те също са поставени в непривилегировано положение в сравнение с лицата по чл. 28 ЗСВ, главният инспектор и инспекторите...
Премахва се възможността след освобождаване от съответната длъжност да се върнат на равна по степен длъжност в друг орган на съдебната власт.*

Напълно споделяме изводите на съставителите на законопроекта, изложени в мотивната му част относно така наречената специализация на Правосъдието, а именно: *“От друга страна, смесването на критериите за специализация по материя (предмет) и специализация с оглед субектите нарушава принципа за независимост на съда, а от тук и принципа на правовата държава. Въведената специализация влиза в колизия със стандартите, формулирани в Становище № 15/2012 на Консултативния съвет на европейските съдии (КСЕС). Избраният от законодателя подход на специализацията, която се основава върху не изчерпателно и избирателно изваждане на част от престъпленията по отношение на категория субекти, упражняващи различни публични функции, е силно проблематично от гледна точка на независимостта на съда. Стандартите на КСЕС за специализираното правосъдие ясно определят, че всяка необоснована намеса в съществуващата институционална структура на съдилищата чрез отделяне на специализирани съдилища от общите, доколкото допуска различна от общата мярка на правораздаване, представлява опасност за върховенството на правото.”*

Време е Правосъдието да се завърне в конвенционалните съдилища, които са конституционно уредени и, към които могат да се създават специализирани отдели с тясна специализация на съдии и прокурори в съответната материя.

С оглед на гореизложеното от „Правосъдие за всеки“ считаме, че така предложения проект за ЗИД на ЗСВ следва да бъде внесен за разглеждане в 47-то Народно събрание, където на свой ред да получи подкрепата на избраните в същото народни представители, като се извърши прецизиране на някои от предложените текстове между първо и второ четене на законопроекта, по които ще изкажем допълнително становище.

Инициатива „Правосъдие за всеки“

Justice for All Initiative

<http://pravosadiezavseki.com>

pravosadiezavseki@gmail.com

+359 2 981 07 06

Предлагаме на народните представители в рамките на процедурата между първо и второ четене да предвидят въвеждането на съдебен контрол върху отказите за образуване на досъдебно производство от Прокуратурата, когато има пострадали или щета от евентуално извършеното престъпление.

11.02.2022 г.

С уважение

адв. Велислав Величков –
председател на сдружение
„Правосъдие за всеки“